

NATIONAAL INFORMATICA ONDERWIJS CONGRES

programma

Ou — een initiatief van — **NGI**

NIOC '90

13, 14 EN 15 MEI 1990

IN MAASTRICHT

COMITÉ VAN AANBEVELING

de weledelgeleerde heer Drs. K.W. Buck
voorzitter CvB OU Heerlen

de heer A. Dumas
voorzitter VOI

de weledelgeleerde heer Drs. L.E. Groosman
voorzitter NGI

de heer H. Heineman
voorzitter NGI sectie Edu.

de hoogedelachtbare heer Mr. Ph. J.I.M. Houben
burgemeester van Maastricht

de heer H.A.J. Kemner
voorzitter H.B.O. raad

de weledelgeleerde heer Drs. H.J. Koenen
voorzitter stichting EXIN

de hoogedelgestrengde heer Dr. J. Kremers
Gouverneur Provincie Limburg

de weledelzeergeleerde heer Mr. C.J.A. van Lede
voorzitter VNO

de weledelgestrengde heer Ir. H. Matthes
voorzitter COSSO

de weledelgestrengde heer Ir. P. van der Schans
voorzitter VSNU

de weledelzeergeleerde heer Dr. B. Scheepmaker
voorzitter VRI

de heer J. Stekelenburg
voorzitter FNV

de heer T. Swaak
voorzitter VIFKA

de weledelgeleerde heer Drs. L.E.H. Vredevoogd
voorzitter CvB RU Limburg

de hoogedelachtbare heer P.H. van Zeil
burgemeester van Heerlen

BESTUUR

Voor het congres is de Stichting NIOC in het leven geroepen met als bestuursleden:

prof.dr ir K.L. Boon, voorzitter
drs H.C. Vrins, vice-voorzitter
A.A.M. Veenhuis, secretaris
mr J. Hekkelman, penningmeester
dr ir F. Mulder, lid

PROGRAMMA COMMISSIE

De NIOC '90 Programma Commissie is verantwoordelijk voor alle inhoudelijke aspecten van NIOC '90. De commissie is als volgt samengesteld:

dr ir F. Mulder, voorzitter
Dipl.Math. C.K.M. Crutzen
drs P.G. Hogenbirk
H.F. Ruinemans
A. Schinkel
ir C.M. Veenstra-Strijland

Deze commissie wordt in haar werk ondersteund door de breed samengestelde NIOC '90 Programmaraad.

SPONSORS VAN HET NIOC

De erkentelijkheid gaat uit naar de volgende organisaties en instellingen.

DIGITAL EQUIPMENT BV
DSM CHEMICALS BV
IBM NEDERLAND NV
INTERCAI BV
MINISTERIE VAN ONDERWIJS EN WETENSCHAPPEN
NaBoNT
NGI SECTIE EDUCATIE
OPEN UNIVERSITEIT
PHILIPS NEDERLAND NV
PRINT/VO
PHILIPS – CIRCLE INFORMATION SYSTEMS

Het congresprogramma

Het (voorlopige) congresprogramma treft u bijgaand aan. Voor elk van de beide congresdagen, maandag 14 en dinsdag 15 mei, is er een pagina met het globale schema, terwijl daarna de details volgen van alle parallele programma-onderdelen (per dagdeel een pagina). De zalen en de voorzitters bij de verschillende presentatie-sessies zijn hierin nog niet aangegeven. Op het congres zelf krijgt u het definitieve congresprogramma uitgereikt, waarin deze informatie is opgenomen. Het bijgaande congresprogramma is vooral bedoeld om desgewenst vooraf een keuze door het programma heen te kunnen bepalen.

Voor alle duidelijkheid volgt hieronder nog eens de betekenis van de verschillende gebruikte afkortingen:

Voor de NIOC-dimensie onderwijsinhoud:

- if informatica
- it informatietechnologie
- ik informatiekunde
- ig informatisering
- ii verzamelnaam voor (if, it, ik, ig)

Voor de NIOC-dimensie onderwijsuitvoering:

- cu curriculum
- di didactiek
- te technologie
- ob organisatie en beleid

Voor de NIOC-dimensie onderwijssectoren:

- vo voortgezet onderwijs
- bo (lager en middelbaar) beroepsonderwijs
- ho hoger (beroeps)onderwijs
- st scholing en training

Voor de verschillende gehanteerde werkvormen:

- P presentatie (30 minuten); dit is een lezing op basis van een artikel plus een korte afsluitende discussie
- Z doe-het-zelf (90 minuten); dit is een bijeenkomst waar men in een kleine groep werkt aan de totstandkoming van een 'congresprodukt'
- M minicursus (90 minuten); dit is een bijeenkomst waar men in korte tijd iets leert over een meestal nieuw onderwerp
- D demonstratie (30 of 60 minuten); dit is een bijeenkomst waar een meestal nieuw produkt (een technologie of softwarepakket) wordt getoond
- I inloopdemonstratie (dagdeel); dit is een in het congresprogramma opgenomen continue demonstratie waar men kan in- en uitlopen
- S samenspraak (60 minuten); dit is een bijeenkomst waar discussie over actuele zaken een belangrijke rol speelt (hierin kan tevens een presentatie zijn opgenomen).

Op het congres zelf krijgt u bij de registratie een congresmap uitgereikt waarin van iedere congresbijdrage een A4-samenvatting is opgenomen.

PRESENTATIE (P)**Thema en voorzitter**

Beleid / curriculum (vo / ig): voortgezet onderwijs

Beleid / curriculum (bo / ii): middelbaar beroepsonderwijs

Beleid / curriculum (ho / ii): hoger beroepsonderwijs

Beleid / curriculum (st, ho, bo / ii): de niet-reguliere sector

Beleid / curriculum (ho, st / if, it, ik): het post-universitaire onderwijs

Didactiek (vo, bo, ho / if, ig): omgaan met gegevens

Toetsing (algemeen): beleid en technologische hulpmiddelen

Technologie / didactiek (ho, bo / if, it): UNIX in het onderwijs

zaal

11.40

12.10 12.20

12.50

1.1 **Krins**

Het beleid van het Ministerie van O&W op het gebied van nieuwe technologieën in het voortgezet onderwijs

2.1 **van Oers**

En ook het middelbare niveau staat niet stil

3.1 **Penning**

De dynamiek van informatietechnologie in het hoger beroepsonderwijs

4.1 **van der Gugten**

Informatietechnologie en scholing

5.1 **Ehrhardt**

De ondernemende universiteit op de onderwijsmarkt

6.1 **van Dijk**

De invloed van instructiestrategieën en persoonlijkheidskenmerken op het leren probleemoplossen met SQL

7.1 **Schmitz**

Gewenste ontwikkelingen in het BO op het gebied van computeronderwijs

8.1 **Langman**

UNIX in het onderwijs?

1.2 **Plomp**

De eindtermen informatiekunde voor de basisvorming

2.2 **Brederveld**

Informatica in het Middelbaar Technisch Onderwijs

3.2 **Hacquebard e.a.**

Het project PIIA

4.2 **van der Niet**

Stichting EXIN: een visie op de toekomst van het informatica-onderwijs

5.2. **van de Riet**

De Academie voor Informatica: ervaring op het gebied van Kerninformatica

6.2 **Veenstra-Strijland**

Aandacht voor gegevens

7.2 **Teelen**

'Examens de wereld uit, om te beginnen uit Nederland'

8.2 **van Essen e.a.**

Het inzetten van UNIX-werkstations en netwerken in informatica practica

11.40

12.40

SAMENSPRAAK (S)1.9 **Dolmans e.a.**

Een Onderwijs Informatie Systeem voor het MBO

11.40

12.10 12.20

12.50

DOE-HET-ZELF (Z)**MINICURSUS (M)****DEMONSTRATIE (D)**10.1 **Casimir e.a. (D)**

Interactief communiceren binnen de Hogeschool Midden Nederland

11.1 **Pinkse e.a. (D)**

Automatisering in de sociale arbeid

10.2 **van der Vegt (D)**

Een zij-effect van een auteursstelsel: leren over het opzetten van een programma

11.2 **v. Wuyckhuysen e.a. (D)**

Courseware 'automatisering'

12.1 **Lepeltak (D)**

De Taalkist: een zinsgenerator voor de tweede fase van het VO

13.1 **van de Vrie (D)**

Computerondersteuning bij een cursus Discrete wiskunde

14.1 **Verhagen (D)**

Simulatie en implementatie van het OSI-referentiemodel

15.1 **Verpoorten (D)**

Prototyping van COO met behulp van een workbench in de alfavakken

16.1 **van Blokland (D)**

Dynamische simulaties

17.1 **Dommels (D)**

Meetautomatisering

18.1 **van Breugel (D)**

ZIS/HE

19.1 **Kreyns (D)**

Z80DT, een hulpmiddel voor het ontwikkelen van assembleerprogramma's

20.1 **Spoelstra (D)**

De elektronische lerarenagenda: een informatiseringsproject op school

21.1 **de Tombe (D)**

Verschil in ontwerpmethoden en techniek van een tutorial voor begrip

lezen en een tutorial voor het leren van Hypercard

22.1 **van Balen e.a. (D)**

Digimail: datacommunicatie toegepast op huiswerkverzending

11.15

12.50

INLOOP-**DEMONSTRATIE****(I)**23.1 **v.d. Kooij**

Intelligent Interactief Videosysteem (IIV) – Fysiodisc voor de opleiding van fysiotherapeuten

24.1 **Grebel**

Het gebruik van de Databank Beleid en Organisatie van het Welzijnswerk in het Sociaal Agogisch Onderwijs

25.1 **Droog**

Educatieve software voor het bouwkunde-onderwijs in de B&U en GWW-sector

26.1 **van Dijk**

Een Computer Ondersteund Onderwijs programma voor oefening van scheikunde-opgaven

27.1 **Rutten**

Bitbus interconnect weerstation

28.1

29.1

PRESENTATIE (P)		14.00	14.30	14.40	15.10	15.20	15.50			
zaal										
Thema en voorzitter Curriculum / beleid (vo / if, ig): informatica in bovenbouw vo Beleid / curriculum (bo, ho / ii): economische sector, mbo-docenten Curriculum / didactiek (ho / if, it, ik): ontwikkelingen in het hbo Curriculum / beleid (st, ho, bo / if, ik): nieuwe terreinen Curriculum / didactiek (ho, vo / if): informatica-curricula voor de universiteit (en voor het vo) Technologie (if): computer-ondersteund programmeeronderwijs Curriculum / didactiek (ho / if, ik, ig): informatica / informatiekunde-onderwijs in hbo en wo Beleid (algemeen): verwerving van computerhulpmiddelen, informatisering, uitgeverij		1.3 Timmer Het experiment informatica middenbouw 2.3 Holterman Computertoepassingen in het economisch onderwijs 3.3 van Loon Ontwikkelingen in het informatica-onderwijs aan de Haagse Hogeschool 4.3 van Rees Gedistribueerde informatiekunde 5.3 Kaldewaij e.a. Het ontwerp van een universitaire informatica-curriculum 6.3 Ruys Het gebruik van ALEXIS bij inleidend programmeeronderwijs 7.3 Boersma Mankeert er wat aan gebruikers? (Integratie van informatietechnologie in het ho) 8.3 van Maanen Verwerving van computerhulpmiddelen voor onderwijsinstellingen	1.4 Hartsuijker Naar een longitudinaal informatiekunde / informatica curriculum voor het vo 2.4 van Rijn Opleiding tot docent informatica op MBO-niveau 3.4 Lootens Het opzetten van een nieuwe opleiding in de informatica 4.4 Schinkel 'Informatiemanagement': referentiekader voor een kennisgebied 5.4 Boute Een integrerende benadering van de informatica in het vo en het ho 6.4 Reinders-Machowska Een Intelligent Tutorsysteem voor het leren programmeren 7.4 Leipoldt e.a. Informatica-onderwijs voor economiestudenten 8.4 Hendriks Informatisering binnen het hbo – noodzaak of luxe?	1.5 van Boeijen Een afgerond maatschappijleerproject, maatschappijleer en informatica 2.5 3.5 Lotgering e.a. Vergelijking tussen curriculum-profielen van bedrijven en BIK-opleidingen 4.5 Mulder (Th.) Informatiekunde, MBO en MKB 5.5 Afsluiting / discussie 6.5 Bertels e.a. De ontwikkeling van een intelligente programmabugger 7.5 Vaes Informatica in het hoger onderwijs aan de Amsterdamse Academie 8.5 van der Poel Uitgeverij: intermediair tussen vraag en aanbod						
		14.00	14.30		15.00					
SAMENSpraak (S)		9.2 Veenstra-Strijland e.a. Bedreigingen voor de kwaliteit van het hoger informatica-onderwijs								
DOE-HET-ZELF (Z) MINICURSUS (M) DEMONSTRATIE (D)		14.00				15.30				
		10.3 Schouws (Z) Opleidingsonderwijs en moderne technologieën. Een technologielokaal op de Pabo 11.3 van Putten (Z) Informatiebeleid: 'Kiezen of verliezen' 12.2 Tromp e.a. (Z) Leren methodisch programmeren 13.2 de Jong (Z) Wat maakt een tekst tot een leertekst? Beoordeling van leerboeken 14.2 Cras (Z) Van toetsmatrijs naar examenopgaven, het construeren van vaardigheidsexamens 15.2 in 't Panhuis (M) Mosaikk en Simtek: de Noorse tools voor het 'prototypen' en ontwikkelen van hoog interactieve systemen 16.2 Burg (M) Systeemontwikkeling en administratieve organisatie 17.2 Brinkkemper (M) Het toepassen van technieken als DFD en ERD 18.2 Romeijn e.a. (M) De veranderende behoefte van het overheidsmanagement t.a.v. bijscholing 19.2 Engelage e.a. (M) Bouw van informatiesystemen: van bedrijfsstrategie naar oplossing 20.2 de Swart (M) Minicursus logisch programmeren; PROLOG 21.2 Kemme (M) Statistiek op relationele bestanden 22.2 Klavora (M) Leren werken met de Apple Macintosh								
INLOOP-DEMONSTRATIE (I)		14.00				15.50				
		23.2 Schoenmakers e.a. Geografische Informatie Systemen en remote sensing 24.2 Laurs e.a. CAD voor elektronische systemen in een CIM-context 25.2 Vernooy-Gerritsen e.a. Logistiek van voorraadbeheer 26.2 van der Zwan Industriële LAN (ILAN) 27.2 van Iterson e.a. Geautomatiseerd meten met IEEE 28.2 van der Mark Dirksen Tele-Educatie, een nieuwe generatie afstandsonderwijs 29.2								

PRESENTATIE (P)	zaal	9.40	10.10	10.20	10.50
Thema en voorzitter Curriculum / technologie (vo / ig): implementatieonderzoek in het vo Curriculum / didactiek (bo / it, ik): nieuwe technologieën, robotica Technologie / didactiek (ho, bo / it, ik): simulatie, procesbeheersing Beleid / didactiek (st / ik, ig): opleidingen in de praktijk Curriculum / didactiek (ho, st / if, ik): ontwerpen van informatiesystemen Technologie / didactiek (algemeen): leeromgevingen en computerondersteuning Technologie (algemeen): educatieve innovatie technologieën en toepassingen [I] Curriculum (ho, st / ik): EDP-auditing [I]		1.6 Brummelhuis e.a. Informatiekunde in het vo: resultaten van een survey 2.6 van den Berg e.a. Nieuwe technologieën en moduleren in het mto: een dubbele innovatie 3.6 van den Berg Modelvorming en simulatie in het onderwijs 4.6 Hoogmoed Vraagt decentraliseren adviseren of opleiden? 5.6 Mantelaers Leren ontwerpen van informatiesystemen: een onmogelijke opgave? 6.6 Lemmen e.a. MATIC: een flexibele auteursomgeving voor het ontwikkelen van onderwijs 7.6 de Zeeuw Educatieve innovatietechnologie (EDIT) 8.6 Kocks De (on)zin van EDP-auditing opleidingen in het WO		1.7 Beishuizen Proefstation West-Nederland: integratie van computers in het vo 2.7 Reijmerink e.a. Ontwikkeling van een module Robotica: de koninklijke weg? 3.7 Borgers e.a. Hardware voor proces control en data-acquisitie systemen 4.7 Blommers 'Beroepsonderwijs kleedt opleidingen aan, arbeidsorganisaties kleden opleidingen uit' 5.7 Koopman Het onderwijs in gestructureerde methoden voor systeemontwikkeling 6.7 Tempelaar Een leeromgeving voor informatica-onderwijs in het WO 7.7 de Jong Naar het ontwerp van nieuwe interfaces t.b.v. muziekonderwijs 8.7 Dam CISA, een wereldwijd erkend certificaat voor EDP-auditors	
SAMENSPRAAK (S)		9.40	10.40		
		9.3 Nielen (S.) Informatica en wat iedere bedrijfskundige academicus daarvan moet weten			
DOE-HET-ZELF (Z) MINICURSUS (M) DEMONSTRATIE (D)		9.40 10.4 Vorstenbosch e.a. (Z) Besturingsspel 11.4 van Baarsen (Z) Methodiek en systematiek van (printer)troubleshooting 12.3 Avontuur (Z) Creatief omgaan met ambiguïteit bij het ontwikkelen van informatiesystemen 13.3 Mulder (F.) e.a. (Z) Een inleiding in de informatica door de problemenbril 14.3 Mulder (Th.) (Z) AMBI -/- Ballast 15.3 Blom (Z) User-centered design: een brug tussen theorie en praktijk 16.3 de Langen (M) Strategische systemen: hoe kan automatisering een kritische succesfactor zijn of worden? 17.3 Jansen (M) Robotoca: uitdagend en leuk 18.3 De Gram (M) Cursusontwerpmethodiek voor scholing informatica 19.3 Holvast (M) Privacy-aspecten van informatisering 20.3 Brouwer (M) Meten met elektronische opnemers en dataverwerking met LOTUS 21.3 Pillaerds (M) MasterTools 22.3 Roosenboom (M) SIOPLAN: een ontwikkelmodel voor Sociale Informatiekunde in het sociaal agogisch onderwijs	11.10		
INLOOP-DEMONSTRATIE (I)		9.40 23.3 Klavora Werken met de Apple Macintosh 24.3 Burghart Nieuwe media: tools en toepassingen 25.3 Jacobs Drie-dimensionale computeranimatie en -visualisatie 26.3 de Niet Integratie van vakgebieden met behulp van VMExec software 27.3 Schellevis Diskdrive interface op single-board computersysteem 28.3 Bartling e.a. Computertoepassingen in het economisch onderwijs 29.3	(vervolgd) (vervolgd) (vervolgd) (vervolgd) (vervolgd) (vervolgd) (vervolgd)		

PRESENTATIE (P)	11.00	11.30	11.40	12.10	12.20	12.50
zaal						
Thema en voorzitter Toetsing (vo.bo/ig,algemeen): afsluitingstoetsen, technologische hulpmiddelen Curriculum/beleid (bo/it,if): opleidingen in het MTO (VCT, TCK, TI) Curriculum/beleid (ho,algemeen/ik,algemeen): ontwerpen van curricula, samenwerkingsstructuur Curriculum/beleid (st/ik,ig): opleidingen in de praktijk Curriculum/beleid (ho,st/ii): informatica-onderwijs anders Didactiek/curriculum (ho/if): programmeeronderwijs Technologie (algemeen): educatieve innovatie technologieën en toepassingen Curriculum (ho/ik): EDP-auditing [2]	1.8 Schouten Afsluitingstoetsen voor Informatiekunde in de Basisvorming 2.8 Schenk MTO-vervolgopleiding computertechniek (VCT) 3.8 Plessius e.a. Het HEAO Overleg Informatica – een unieke vorm van samenwerking 4.8 Jansen e.a. Opleiden voor IT-innovatie in ondernemingen 5.8 Morssink Hopelijk kunnen we er later om lachen 6.8 Joosten Functioneel programmeren als basis voor het programmeeronderwijs 7.8 Schrijvers Computer Ondersteund Cursus Ontwerp Systeem: Cocos 8.8 Huffels Information auditing binnen de Haagse Hogeschool	1.9 Bosman Informatietechnologie: toetsen, nieuwe media en nieuwe technologieën 2.9 Kessels TCK: Een opleiding die moet of die mag bestaan? 3.9 Snijders e.a. Een nieuw curriculum informatiekunde voor het HEAO 4.9 Pors Informatiseren in de praktijk van de organisatie: een leergang voor managers 5.9 Groenen De strijdende waarden voorbij: de paradoxale gevolgen van informatisering 6.9 Koppelman e.a. Een aanzet tot een didactiek van recursief programmeren 7.9 Nienhuis e.a. Europees Scholen Project 8.9 de Vries EDP-auditor opleiding op HBO-niveau	1.10 Lampe e.a. Implementatie in het (voortgezet) onderwijs van tools voor docenten 2.10 van Nispen Technische informatica: tussenbalans van een experimentele MTS-opleiding 3.10 Hacquebard Dynamisch curriculumontwerp 4.10 Duyvendak Taakgericht opleiden 5.10 van der Plas e.a. Over computers en de kwaliteit van het bestaan 6.10 Moerkerke e.a. Over criteria voor het beoordelen van tentamenuitslagen 7.10 Witte Kan de computer vrouwen bij het leren van wiskunde ondersteunen? 8.10 Afsluiting/discussie			

SAMENSpraak (S)

11.50

12.50

9.4 **Luitjens**

Personeelsvoorziening voor informatievoorziening

DOE-HET-ZELF (Z)
MINICURSUS (M)
DEMONSTRATIE (D)

11.20

12.50

- 10.5 **Bollen e.a. (Z)**
De wortels van de Infoboom
11.5 **Tiemersma (Z)**
Menselijk en machinaal denken. Een onderdeel uit een universitair keuzevak Filosofie en Informatica
12.4 **Wagenaar e.a. (Z)**
Informatiesystemen leren ontwerpen met behulp van een casus op video
13.4 **Thijssen e.a. (Z)**
Nascholingsscenario's op het gebied van informatisering
14.4 **van Prooijen (Z)**
Digitale techniek met relais
15.4 **Brouwers (M)**
Een minicursus 'Prototyping'
16.4 **Bos e.a. (M)**
Informatiebeleid en automatisering in gemeenten
17.4 **van Amstel (M)**
Van gestructureerd tot object-georiënteerd programmeren
18.4 **van Lith (M)**
Computer ondersteunde kennisacquisitie voor expertsystemen
19.4 **Joanknecht (M)**
Software ergonomie
20.4 **Dietz (M)**
Pragmatische informatie-analyse
21.4 **Zwarts e.a. (M)**
Het samenstellen van toetsen uit een opgavenbank
22.4 **Bergers e.a. (M)**
Kwaliteitsbeoordeling van educatieve programmatuur

INLOOP-
DEMONSTRATIE (I)

11.00

12.50

- 23.3 Klavora (vervolg)
24.3 Burghart (vervolg)
25.3 Jacobs (vervolg)
26.3 de Niet (vervolg)
27.3 Schellevis (vervolg)
28.3 Bartling (vervolg)

NIOC '90 – globaal programma maandag 14 mei

plenair				parallel blok 1		parallel blok 2				parallel		plenair							
10.00		10.15		11.15		11.40		12.50		14.00		15.50		16.15		17.15		18.00	
AANKOMST	OPENTROUWING	WELKOM	INDUCTIE	Vier onderwijssectoren: sfeertekeningen		PAUZE	PRESENTATIES (8 x 2) (zie parallel-programma)		LUNCH	PRESENTATIES (8 x 3) (zie parallel-programma)		PAUZE	Het beleid per onderwijssector		'Nieuwe informatica 1992'				
BOON	MULDER	VONK	OERS	VAN	SCHOLING	ONDERWIJS	SAMENSPRAAK (1 x) (zie programma)		DOE-HET-ZELF, MINICURSUSSEN (13 x) (zie parallel-programma)	SAMENSPRAAK (1 x) (zie programma)		Voortgezet onderwijs Bollen v.d. Heijden Hogenbirk Plomp v. Weering	NIJSSEN						
MORSSINK	THIJSEN	OERS	VONK	VAN	SCHOLING	ONDERWIJS	DEMONSTRATIES (13 x) (zie parallel-programma)		DOE-HET-ZELF, MINICURSUSSEN (13 x) (zie parallel-programma)	Beroepsonderwijs Brederveld Holterman Mulder (F.) van Oers van Ommeren Rienstra		Hoger onderwijs Groenenboom Hacquebard Morssink Nielen (S.) Veenstra Verbeek							
INLOOPDEMONSTRATIES (7x) (zie parallelprogramma)		INLOOPDEMONSTRATIES (7x) (zie parallelprogramma)		INLOOPDEMONSTRATIES (7x) (zie parallelprogramma)		INLOOPDEMONSTRATIES (7x) (zie parallelprogramma)		INLOOPDEMONSTRATIES (7x) (zie parallelprogramma)		INLOOPDEMONSTRATIES (7x) (zie parallelprogramma)		Scholing en training Dumas 't Hooft Mathijssen Mulder (Th.) van Rees Schinkel							

NIOC '90 – globaal programma dinsdag 15 mei

		parallel				parallel				plenair		
		9.15	9.40	10.50	11.00	12.50	14.00	15.50	16.15	17.45		
O N T B I J T G E S P R E K K E N	A A N K O M S T	PRESENTATIES (8 x 2) (zie parallel programma)				L U N C H	PRESENTATIES (8 x 3) (zie parallelprogramma)				P A U Z E	Presentatie van de NIOC '90 beleids- aanbevelingen vanuit de vier onderwijssectoren
		SAMENSPRAAK (1 x)		SAMENSPRAAK (1 x)			SAMENSPRAAK (1 x)		Slotwoord door P.A. Tas (directeur van het Expertise Centrum, Den Haag), die een persoonlijke reactie zal geven op NIOC '90 en de door het congres gedane beleids- aanbevelingen			
		DOE-HET-ZELF, MINICURSUSSEN (13 x) (zie parallelprogramma)		DOE-HET-ZELF, MINICURSUSSEN (13 x) (zie parallelprogramma)			DEMONSTRATIES, MINICURSUSSEN (13 x) (zie parallelprogramma)		Uitreiking van de Volmac Essayprijs door J.W. Duyvendak			
		INLOOPDEMONSTRATIES (7 x) (zie parallelprogramma)						INLOOPDEMONSTRATIES (7 x) (zie parallelprogramma)		Afsluiting NIOC '90 door de voorzitter van NIOC, K.L. Boon		
										Ten slotte is er voor iedere deelnemer een persoonlijke verrassing		

PRESENTATIE (P)	zaal	14.00	14.30	14.40	15.10	15.20	15.50
Thema en voorzitter Curriculum / didactiek (vo.bo / if.ig): nascholing docenten vo Diversen (bo,ho,st,ig): scholing in informatica, COO Curriculum / beleid (ho / if,ik,ig): diverse hbo-opleidingen [1] Curriculum / beleid (st,ho / if,ik,ig): afstemmen van opleidingen op praktijk Curriculum / beleid (ho,st / if,ik,ig): post-universitair onderwijs Didactiek (algemeen / if.ig): leer- stijlen en leeromgevingen Technologie / didactiek (algemeen / ig): omgaan met teksten Curriculum (ho / ik): diverse hbo- opleidingen [2]		1.11 Weijdem a.e.a. Ervaringen met nascholing in de 'Didac- tiek van de Informatiekunde' 2.11 Coppens Het succes van ISI, en nu verder 3.11 Smeets Studierichting Informatica, Hogeschool Gelderland 4.11 Andries Taak en taakvervulling van automati- seerders 5.11 van Weert Bijscholing Toepassingsgerichte Infor- matica voor academici en HBO'ers 6.11 Vlas e.a. Emancipatorische onderwijsmaatregelen binnen een Introductie cursus Informa- tica 7.11 Teurlings Leren tekstverwerken met de Leit- textmethode 8.11 Assenberg HBO-project: informatiekunde in de gezondheidszorg		1.12 Oudshoorn KPC-PRINT-cursus automatiseringsco- ordinator 2.12 Piessens Vrouwenvakscholing en informatica 3.12 Timmermans Informatisering in het Hoger Agrarisch Onderwijs 4.12 Bos Informatiebeleid en automatisering 5.12 van Lierop Heeft een tweede-fase ontwerp-persop- leiding voor informatica wel zin? 6.12 Leipoldt Het gebruik van metaforen in het infor- matica-onderwijs 7.12 de Bruijn e.a. Windowgebruik bij meervoudige docu- mentverwerking 8.12 Aarts Opleiding informatica voor verpleeg- kundigen		1.13 2.13 Schaars Computerondersteund onderwijs: in- teractie tussen snelle jongens en arti- ficiële intelligentie 3.13 Oude Groeniger Software-evaluatie in de opleiding tot informatiebemiddelaar 4.13 Dijkstra Personeelsmanagement en informati- ca: een modernisme of een trend? 5.13 van Amstel e.a. De interne opleiding voor software en- gineers bij Philips 6.13 van der Burg Leerstijlen en leeromgevingen van meisjes en jongens 7.13 van Putten Text-based Management Systemen: 'ze komen eraan!' 8.13 van Lieshout Een leerplan Sociale Informatiekunde voor het HSAO	
SAMENSpraak (S)		14.00	15.00				
		9.5 van Tilborg e.a. Wiskunde in het lagere-jaars informatica-curriculum					
DOE-HET-ZELF (Z) MINICURSUS (M) DEMONSTRATIE (D)		14.00	14.30	14.40	15.10		
		10.6 van Rijn (D) Examineren met behulp van de compu- ter		10.7 Cuppen e.a. (D) Full-screen SQL in een dBase-/Lotus omgeving			
		14.00	15.00				
		11.6 Zeelenberg-Meuleman (D) Computerjournaal: een integratievoorbeeld 12.5 Bergervoet (D) Didactiek van het onderwijs in gegevensbanken in het Informatica Mid- denbouw Project					
						15.30	
		13.5 Morssink (M) O&I-verbinding: het lang vergeten hart van het informatica-onderwijs 14.5 Achthoven e.a. (M) Ontwikkelen van intelligente onderwijssystemen m.b.v. Structured Knowledge Engineering 15.5 Rikhof-van Eijck e.a. (M) Meisjes, informatica en didactiek 16.5 van Hoorn (M) Een Object-Georiënteerde Software Engineering aanpak 17.5 de Jong (M) Van beroepsprofiel tot eindtermen 18.5 van Diessen (M) Informatie-analyse met NIAM 19.5 Klop e.a. (M) Opleiding technische Informatica (TI): Kennismaking met een multi-usersysteem (UNIX) 20.5 van der Linden (M) De informatiemanager en de systeembeheerder: twee pur sang multifunctionelen in de auto- matisering					
INLOOP-DEMONSTRATIE (I)		14.00					15.50
		23.4 van Diermen CAMPI-F, een database-illustratie 24.4 van Wuyckhuysen DYSYSIM en IPSIM, simulatiepakketten voor het beroepsonderwijs 25.4 Vercauteren Kennismaken met individueel opleiden 26.4 Vercauteren Kennismaken met individueel opleiden 27.4 De Vreugd RADAR-COO 28.4 Kampinga Een geoptimaliseerd logistiek model implementeren in een PLC-omgeving 29.4 van Ettinger Datacommunicatie in het afstandsonderwijs					

Algemene informatie

Informeel samenzijn op zondag

Verondersteld wordt dat veel deelnemers en eventueel hun partners reeds in het weekend in Maastricht zullen aankomen.

Mei in Maastricht is als 'april in Parijs' en daarom zullen velen daarvan willen profiteren. Bovendien zal er op maandag en dinsdag hard gewerkt moeten worden en is een ontspannen zondag eraan voorafgaand gerechtvaardigd.

Behalve een eerste verkenning van Maastricht, of voor anderen ditzelfde als feest van herkenning, wordt onmiddellijk in aansluiting op de openingsceremonie in het MECC-gebouw een Limburgs informeel treffen georganiseerd.

Om ongeveer 21.00 uur zal deze kleurrijke avond worden besloten.

Maandagavond 14 mei

In principe organiseert het NIOC geen avondvullend programma op deze dag, maar kleine verrassingen zijn niet uitgesloten. Wel wordt er rekening mee gehouden dat deelnemers in kleinere groepjes oude bekende cafés, eethuisjes en terrassen willen gaan opzoeken. Maastricht is daarvoor een stad met schier onbegrensde mogelijkheden.

De Informatiemarkt

Tijdens het NIOC zal vanaf zondag 13 mei om 14.00 uur een Informatiemarkt worden georganiseerd door organisaties die op het terrein van het informatica-onderwijs relevante informatie en demonstraties zullen brengen.

Tijdens de beide congresdagen op maandag en dinsdag is deze informatiemarkt uiteraard de gehele dag geopend.

Een catalogus vindt u in de congresmap.

Sprekers in de openingssessie

In de openingssessie op zondag 13 mei 's middags zal het woord worden gevoerd door drs. J.I. van Deursen, plv. Secretaris-Generaal van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen, voorheen hoofd van de Projectstaf Onderwijs en Informatica. Hierop aansluitend zal Prof.dr. T.M.A. Bemelmans, Hoogleraar TU Eindhoven een voordracht houden met als titel "wat je niet leert".

Bevestiging van inschrijving

Nadat door het Congres Organisatie Bureau REGR uw inschrijfformulier volledig ingevuld en tegelijkertijd ook de betaling is ontvangen, ontvangt u een bevestiging ervan die tevens toegangsbewijs is.

Ook wordt bij de inschrijvingsbevestiging de toegewezen logiereservering doorgegeven. Indien die reservering in prijs afwijkt van de door u gewenste categorie, zal telefonisch contact met u worden opgenomen om uw akkoord te krijgen voor een alternatieve mogelijkheid in een andere categorie.

Wijze van inschrijving

Het inschrijfformulier dient volledig ingevuld te worden geretourneerd. Ook dient tegelijkertijd de betaling geregeld te worden zoals hierna wordt aangegeven.

Inschrijfgeld

Het inschrijfgeld voor het NIOC bedraagt f 550,—. In dit bedrag is inbegrepen:

- deelname aan alle sessies van het programma;
- bezoek aan de informatiemarkt;
- volledige documentatieset met samenvattingen van alle programma-onderdelen;
- toezending na het congres van het te publiceren NIOC-verslag;
- deelname aan alle sociale activiteiten die annex het formele congresprogramma worden georganiseerd voor de congresgangers;
- koffie, thee en frisdranken tijdens de pauzes in het programma en lunches op maandag en dinsdag;
- toeristische informatie over Maastricht en omgeving;
- service-verlening door de congresorganisatie in alle voorkomende gevallen.

Voor speciale doelgroepen van het NIOC zijn bijzondere regelingen van kracht:

- Docenten uit het LBO, MBO en HBO kunnen een aanzienlijk deel van hun kosten vergoed krijgen door het Project NaBoNT.
- Docenten uit het VO kunnen ook voor een tegemoetkoming in aanmerking komen via PRINT.
- Ook personeel van de Hoger Agrarische Onderwijsinstellingen kan met korting naar het Nationaal Informatica Onderwijs Congres. De kortingsregeling is overeenkomstig NaBoNT.

Annulering

Een eenmaal aanvaarde inschrijving kan tot 1 mei 1990 worden geannuleerd, maar dan zal f 150,— aan administratiekosten in rekening worden gebracht.

Vervanging door een andere deelnemer dan de oorspronkelijke inschrijver is zonder kosten mogelijk.

Hotels en transport

Door NIOC wordt een comfortabele pendeldienst met een tevoren afgesproken dienstregeling georganiseerd tussen de hotels en de stad/MECC, waarvoor geen kosten in rekening worden gebracht. Wel wordt van de deelnemers en partner verwacht dat zij zich stipt houden aan de gegeven dienstregeling die ook rekening zal houden met kenbaar gemaakte wensen.

Deze dienstregeling vindt u in de congresmap.

Hotel deposito

Om hotels te kunnen reserveren heeft het NIOC een aanbetaling moeten doen voor de eerste nacht om het hotelmanagement een garantie te bieden tegen eventuele 'no-shows'. Dit is algemeen gebruikelijk.

Bijgevolg wordt van de deelnemers ook een hoteldeposito verlangd, dat gelijk is aan het hoogste bedrag opgegeven op het inschrijfformulier van de gewenste categorie. Voor dit deposito wordt door het NIOC Organisatiebureau aan de deelnemer een voucher verstrekt, waarmee bij de hotelkassier kan worden betaald, resp. de hotelnota kan worden verrekend.

Registratie-informatie

De registratiebalie in het MECC is open op zondag 13 mei vanaf 13.00 tot 20.00 uur voor het in ontvangst nemen van de NIOC-congresmap.

Tegelijkertijd kan men de Informatiemarkt bezoeken en op de markt een kop koffie drinken en mede-congresgangers ontmoeten.

Op maandagmorgen is de registratie open vanaf 8.00 uur 's morgens.

De registratiebalie functioneert gedurende het gehele congres als informatiebalie waar NIOC-medewerkers hun uiterste best zullen doen u van dienst te zijn.

Lunches en koffiepauzes

Op maandag en dinsdag wordt de lunch geserveerd in restaurant Le Jardin en op de Informatiemarkt.

De gehele dag tijdens het congres zijn er koffiebars op de Informatiemarkt waar gratis koffie en thee en frisdranken worden geserveerd aan degenen die hun badge zichtbaar dragen.

Overige consumpties dienen persoonlijk afgerekend te worden.

PROGRAMMARAAD

J.J. van Amstel	Philips. CFT/CST	T.A. Maas-de Brouwer	BSO, Instruction Technology
J.C. Armbak	TU Delft	N.J.L. Mars	Univ. Twente, Fac. Informatica
C.R. de Backer	Univ. Antwerpen, UFSIA	H. Masselink	Samsom Bedrijfsinformatie
T.M.A. Bemelmans	TU Eindhoven,	H. van der Meer	Univ. van Amsterdam, Fac. Wisk. & Inform.
	Fac. Bedrijfskunde	J. Moonen	Univ. Twente, Vakgr. Instrument. Techn.
J.A. Bergstra	Univ. van Amsterdam/ RU Utrecht	P.B. Morssink	Organisatie-adviseur
J.M.A. Berkvens	Rabobank Nederland	F. Mulder	Open Univ., Techn. Wetenschappen
S. Blom	Able Opleidingen b.v.	Th.J. Mulder	RU Limburg, Fac. Econ. Wetenschappen
A. Bongers	Rijksopleidingsinst. Afd. O&I	J. van Oers	Stichting EXIN
C.J. Braakman	Rabobank Nederland, P&O Inform.	J.A.M. in 't Panhuis	Datex Informatica Instituut b.v.
J. Brederveld	Centraal Bureau VMTS,	H. Plessius	Hogeschool v. Econ. & Manag./HEAO
	Afd. Onderw. Arbeid		Overleg Informatica
H.C. Bunt	Instituut voor Taal- en Kennistechnologie	Tj. Plomp	Univ. Twente,
A. van der Burg	Stg. Vrouwen en Informatica/On-line		Fac. Toegep. Onderwijskunde
P. Burghart	NIAM	J.P.A. van Prooijen	NOVI
G. Casimir	Hogeschool Midden-Ned.,	F. Remmen	TU Eindhoven, Vakgr. Informatica
	Interact. Comm. sys	M. Reijnhoudt	Haagse Hogeschool, Afd. INSI
J.M.H.M. Claessens	Hogeschool Eindhoven	E. Rienstra	Alida de Jonghschool
C.K.M. Crutzen	Open Univ. Techn. wetenschappen	B. Rietveld	Hogeschool West-Brabant,
R.A. Elenbaas	Volmac Ned. b.v., Afd. Toptraining Opl.		HEAO Overleg Informatica
J.H.A.M. van der Elst	Océ Nederland, Afd. Opleidingen	H.F. Ruinemans	Volmac Nederland b.v.
G.J. Groenenboom	Univ. Nijmegen	A. Schinkel	NGI/Stichting EXIN
Ph.C. Groeneweg	Inst. v. Onderzoek van het Onderwijs SVO	F.J. Schmitz	Stichting ETI
B. Grüwel	User Guide/NGGO	R. Sinkeldam	CITO
R. Haak	LOI, Informatica Opleidingen	H. Stam	PBNA
A.E.N. Hacquebard	Adv. bureau v. Informatica en Onderwijs	M.P.J. Stevens	TU Eindhoven, Fac. Elektrotechniek
T. Hoenderkamp	Projectmanagement Informatica HBO	J.A. Swager	Academie voor Informatica
P.G. Hogenbirk	PRINT/Vereniging I&I	S.D. Swierstra	RU Utrecht, Vakgr. Informatica
M. de Jong	Kluwer Bedrijfswetenschappen	K. Tijdens	Univ. van Amsterdam
A.A. Kalf-Benus	APS	J. Timmer	Univ. van Amsterdam, SCO
H.P.M. Krammer	Univ. Twente,	J. van Vaalen	Amsterdamse Academie Bank en
	Fac. Toegepaste Onderwijsk.		Financiën
H.M.J. Kremers	KPC	J.A. Vandenbulcke	KU Leuven,
M.M. Krijnen	Min. van Defensie, Dir. Org. & Informatie		Economische Wetenschappen
R. Langerhorst	Pandata	C.M. Veenstra-Strijland	Univ. Nijmegen
J. Langhout	Philips, Circle Inform. Systems b.v.	L.A.M. Verbeek	Emeritus hoogleraar Univ. Twente
H. van Leeuwen	HIO-Enschede	M. Vermooy-Gerritsen	CPS/consulent proefstations VO
J.C. Lepeltak	SLO, Proj. Informatica/Tijdschrift COS	J.C. van Vliet	Vrije Univ., Fac. Wiskunde en Informatica
		G.A. Vonk	Inspectie Ministerie O&W
		M.C.A. Vonk-van Kalker	CIVOB
		L. Waals	APS
		T.J. van Weert	KU Nijmegen, Informatica
		J.L.J.M. van Wissen	Cap Gemini Pandata Informatica Inst.
		D.H. Wolbers	TU Delft, Fac. Techn. Wiskunde & Inform.
		H. de Wolf	Open Univ.,
			Onderwijstechn. Innovat. Centr.
		T. Zeelenberg	SLO
		G. de Zeeuw	Univ. van Amsterdam, Inst. Wetensch.
			Andrag./OOC

PROGRAMMA VOOR BEGELEIDENDE PARTNERS

Deelnemers aan het NIOC die zich wensen te laten vergezellen door hun partners, die evenwel niet aan het congresprogramma deelnemen, kunnen er op rekenen dat voor begeleidende personen een attractief doch niet overladen programma wordt georganiseerd.

Maandagochtend: Bezoek aan de Jezuiten Grotten in Maastricht.

Maandagmiddag: Winkelen in Maastricht (vrij).

Dinsdag: Adventure tocht naar België (paspoort niet vergeten).

Maastricht is zeker ook in de meimaand een stad met vele aantrekkelijke mogelijkheden.

Naast dit programma zijn partners die worden ingeschreven ook gaarne welkom in de sociale activiteiten van het NIOC en bij de openingssessie op zondag 13 mei. Zij kunnen de informatiemarkt bezoeken en deelnemen aan de lunches op maandag en dinsdag. De partner-deelnemersprijs is f 100,—. Bij aankomst zijn verdere details over dit programma bekend.

PLAATS EN TIJDEN VAN HET NIOC

De congresdagen zijn:

Op zondag 13 mei:

- vanaf 14.00 uur gelegenheid om te registreren en de NIOC-documentatieset in ontvangst te nemen;
- vanaf 14.00 uur bezoek aan de Informatiemarkt, tot 20.00 uur;
- van 16.00 uur tot 17.30 uur Officiële Openingsceremonie voor deelnemers en gasten;
- 17.30 uur Informele bijeenkomst van gasten, deelnemers en partners met drankjes en een maaltijd: een Limburgse avond waarbij enig entertainment niet zal ontbreken
- 21.00 uur Vertrek van de bussen naar de hotels

Op maandag 14 mei:

- vanaf 8.30 uur gelegenheid om te registreren en de NIOC-documentatieset in ontvangst te nemen;
- 10.00-10.15 uur Openingswoord en welkom door de voorzitter van NIOC, K.L. Boon
Introductie van het programma van het congres door F. Mulder, voorzitter van de Programma Commissie
- 10.15-11.15 uur Vier onderwijssectoren: sfeertekeningen (plenair)
 - G.A. Vonk over Voortgezet onderwijs
 - J.A.M.M. van Oers over Beroepsonderwijs (LBO, MBO, regulier/niet-regulier);
 - L.A.M. Mathijssen over Scholing en training
 - P.B. Morssink over Hoger onderwijs (HBO, WO, regulier/niet-regulier);
- 11.40-12.50 uur Blok 1:
Presentaties, demonstraties, samenspraak-sessies, mini cursussen of doe-het-zelf sessies
- 12.50-14.00 uur Lunch
- 14.00-16.00 uur Blok 2:
Presentaties, demonstraties, samenspraak-sessies, mini cursussen of doe-het-zelf sessies
- 16.15-17.15 uur Het beleid per onderwijssector (vier parallelle sessies)
- 17.15-18.00 uur G.M. Nijssen:
'Nieuwe informatica 1992'

Op dinsdag 15 mei:

- 8.15- 9.15 uur Ontbijtgesprekken
- 9.40-12.50 uur Blok 3:
Presentaties, demonstraties, samenspraak-sessies, mini cursussen of doe-het-zelf sessies
- 12.50-14.00 uur Lunch
- 14.00-16.00 uur Blok 4:
Presentaties, demonstraties, samenspraak-sessies, mini cursussen of doe-het-zelf sessies
- 16.15-17.45 uur Slotsessie:
 - Presentatie van de conclusies en beleidsaanbevelingen van het NIOC'90
 - Slotwoord door P.A. Tas, directeur van het Expertise Centrum in Den Haag
 - Uitreiking van de Volmac Essayprijs
 - Officiële afsluiting door de voorzitter van NIOC, K.L. Boon
 - Voor ieder een persoonlijke verrassing

Nadere informatie en adres

Het Congressecretariaat voor
bestuurs- en programmazaken is:
Mw. M.M. Klumper - van der Weiden
Open Universiteit
Postbus 2960
6401 DL Heerlen
Tel. 045-762357
Fax 045-711486

Voor **organisatorische zaken**:
NIOC Congresbureau/REGR
Batterijstraat 36
6211 SJ Maastricht
Tel. 043-250245
Fax 043-217742

Tijdens het congres d.w.z. van 13 t/m 15 mei:
NIOC Secretariaat
MECC
Postbus 1630
6201 BP Maastricht
Tel. 043-838423
Fax 043-838300